

PRIFYSGOL
BANGOR
UNIVERSITY

Cod Ymarfer Rhyddid Mynegiant

Dyddiad	Pwrpas Cyhoeddi/Disgrifiad o'r Newid	Asesu Effaith Cydraddoldeb wedi'i gwblhau
Hydref 2011	Cyhoeddiad Cyntaf	
8 Mehefin, 2015	Adolygiad – fersiwn 2	28ain Gorffennaf 2015
19 Mai 2016	Adolygiad – fersiwn 3 (cymeradwywyd gan y Grŵp Goruchwylio Rhyddid Mynegiant)	
7fed Chwefror 2017	Mân newidiadau, cymeradwywyd gan Gadeirydd y Grŵp Goruchwylio Rhyddid Mynegiant	
28ain Ionawr 2019	Adolygiad – fersiwn 5	

Swyddog Polisi	Uwch Swyddog Cyfrifol	Cymeradwywyd gan	Dyddiad
Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio	Ysgrifennydd y Brifysgol	Grŵp Tasg Cydymffurfio	28ain Ionawr, 2019

Adolygir y Cod Ymarfer hwn mewn 2 flynedd

A. DIBEN Y COD

Yn unol â'r ddyletswydd a osodwyd ar Brifysgol Bangor gan Adran 43 Deddf Addysg [Rhif 2] 1986, mae Cyngor y Brifysgol wedi mabwysiadu'r cod ymarfer canlynol gyda'r bwriad o sicrhau bod rhyddid mynegiant o fewn y gyfraith yn cael ei sicrhau i aelodau, myfyrwyr a staff Prifysgol Bangor a siaradwyr gwadd.

Mae'r Cod Ymarfer hwn hefyd wedi cael ei fabwysiadu gan Fwrdd Ymddiriedolwyr Undeb y Myfyrwyr sydd â'u trefn weithredu eu hunain sy'n cwmpasu'r holl weithgareddau a gynhelir dan faner Undeb y Myfyrwyr (yn cynnwys Undeb Myfyrwyr Cymraeg Bangor tra bo'n gysylltiedig ag Undeb y Myfyrwyr).

B. PWYSIGRWYDD RHYDDID MYNEGIANT

Mae Prifysgol Bangor ac Undeb Myfyrwyr Bangor eisiau annog trafodaeth rydd ac agored gan fod hynny'n gonglfaen diwylliant prifysgolion. Mae hyn yn cynnwys rhannu syniadau, goddef barn pobl eraill a chael anghytundeb adeiladol.

Mae Prifysgol Bangor ac Undeb Myfyrwyr Bangor eisiau creu amgylchedd sy'n annog parch tuag at wahanol ddiwylliannau, crefyddau, daliadau gwleidyddol a ffyrdd o fyw gyda ffiniau eglur ynglŷn â beth yw ymddygiad derbyniol.

C. DEFNYDD Y POLISI

1. Bydd y cod hwn yn berthnasol i aelodau'r Cyngor Prifysgol Bangor, myfyrwyr, staff, siaradwyr gwadd, deiliaid swyddi er anrhydedd a chyfarwyddwyr, yn ogystal â chlybiau, cymdeithasau, cynrychiolwyr cwrs, gwirfoddolwyr a swyddogion sabothol Undeb Myfyrwyr Bangor.
2. Bydd y cod hwn yn berthnasol i bob digwyddiad gyda brand y brifysgol a gynhelir ar dir y brifysgol, a'r rhai a gynhelir oddi ar y campws ar safleoedd nad ydynt yn rhan o'r brifysgol.
3. Bydd defnydd o'r gair 'prifysgol' yn cynnwys Prifysgol Bangor ac unrhyw un a phob un o'i his-gwmnïau a'i hendidau masnachu sy'n eiddo llwyr i'r brifysgol, bydd y defnydd o'r geiriau 'Undeb y Myfyrwyr' neu 'Students' Union' yn cynnwys pob un o weithgareddau Undeb y Myfyrwyr.
4. Bydd safle'r brifysgol yn cynnwys pob un ac unrhyw adeilad sy'n eiddo i'r brifysgol neu a reolir, a brydlesir, a drwyddedir neu a ddefnyddir fel arall gan y brifysgol. Gellir cael rhestr o'r adeiladau hyn ar gais gan Wasanaethau Eiddo a Champws.

D. EGWYDDORION Y COD

1. Bwriad y Cod Ymarfer, i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol, yw na wrthodir mynediad i adeiladau'r brifysgol i unrhyw unigolyn neu grŵp o bobl ar unrhyw sail sy'n gysylltiedig â'r canlynol:

[a] credoau neu farn yr unigolyn neu'r corff hwnnw; neu,
[b] bolisi neu amcanion y corff hwnnw.

2. Ymhellach, mae'n fwriad gan y Cod Ymarfer i ystyried unrhyw ymgais i rwystro mynegiant rhydd o gredoau a barn trwy rwystro neu ymyrryd â chyfarfodydd neu weithgareddau fel achos difrifol o dorri disgyblaeth y brifysgol fydd yn golygu y gellir cymryd camau disgyblu yn erbyn unrhyw

droseddwr dan yr Ordinhadau a'r Rheoliadau perthnasol, neu'r prosesau disgyblu cyfatebol yn Undeb y Myfyrwyr lle bo hynny'n berthnasol.

3. Mae'r cod hwn yn disgrifio'r gweithdrefnau sy'n rhaid i unrhyw unigolyn neu grŵp o bobl eu dilyn wrth drefnu unrhyw ddigwyddiad cyhoeddus neu breifat gyda brand y brifysgol, neu unrhyw ddigwyddiad a gynhelir, neu ddigwyddiad sy'n digwydd naill ai ar safle'r brifysgol (yn cynnwys adeiladau a feddiannir gan neu a ddefnyddir gan Undeb y Myfyrwyr) neu y tu allan i'r campws a'r ymddygiad sy'n ofynnol mewn cysylltiad â'r cyfryw ddigwyddiad neu weithgaredd.
4. Mae'n rhaid i'r brifysgol ac Undeb y Myfyrwyr ystyried ymrwymadau cyfreithiol eraill (gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i Deddf Cydraddoldeb 2010, Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974, Deddf Gwrthderfysgaeth a Diogelwch 2015 a Deddf Iawndal 2006) a all ei gwneud yn ofynnol iddi ystyried yr hyn a ddywedir neu'r hyn a wneir ar safleoedd y brifysgol neu mewn perthynas ag unrhyw ddigwyddiad gyda brand y brifysgol a gynhelir y tu allan i'r campws. Felly ystyrir bod ysgogi trais, eithafiaeth dreisgar, a chasineb hiliol yn torri disgyblaeth y brifysgol ac y gellir cymryd camau disgyblu yn erbyn unrhyw droseddwr.
5. Mae'r cod hwn yn rhoi cyfrifoldeb personol ar unrhyw unigolyn neu grŵp o bobl sy'n trefnu digwyddiad i sicrhau bod y digwyddiad hwnnw yn cydymffurfio â'r cod hwn.
6. Mae'r brifysgol/ Undeb y Myfyrwyr yn cadw'r hawl i wrthod, canslo, gwahardd neu osod amodau ar unrhyw ddigwyddiad ar safle'r brifysgol, neu ddigwyddiad gyda brand y brifysgol a gynhelir y tu allan i'r campws a allai, ym marn Ysgrifennydd y Brifysgol, arwain at dorcyfraith.
7. Os bydd unrhyw aflonyddwch yn digwydd yn ystod y digwyddiad neu'r gweithgaredd neu bydd unrhyw aflonyddwch yn gysylltiedig â'r digwyddiad neu'r gweithgaredd dan y cod hwn, mae'n ofynnol bod yr unigolyn neu'r grŵp o bobl sy'n trefnu'r digwyddiad yn darparu adroddiad ysgrifenedig llawn a manwl i Ysgrifennydd y Brifysgol yn disgrifio'r aflonyddwch. Caiff y cyfryw adroddiad ei gyflwyno i Ysgrifennydd y Brifysgol o fewn 1 diwrnod gwaith ar ôl y digwyddiad.

E. GWEITHREDU

1. Trwy hyn, mae Cyngor Prifysgol Bangor yn penodi Ysgrifennydd y Brifysgol i weithredu ar ei ran i sicrhau, i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol, bod yr holl aelodau, myfyrwyr staff, cyfarwyddwyr y brifysgol, aelodau er anrhydedd a siaradwyr gwadd yn cydymffurfio â darpariaethau'r cod hwn.

Gall Ysgrifennydd y Brifysgol benodi aelodau llawn-amser eraill o staff y brifysgol i weithredu ar ei ran i reoli gofynion gweithredol y cod ymarfer hwn. Mae Ysgrifennydd y Brifysgol wedi penodi'r Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio, yn y Swyddfa Llywodraethu a Chydymffurfio, i weithredu yn hyn o beth.

2. Gall Ysgrifennydd y Brifysgol hefyd ystyried digwyddiad felly fel "digwyddiad dynodedig" sydd felly'n dod o fewn gofynion y cod hwn, os yw o'r farn bod disgwyliad rhesymol y gall y canlynol ddigwydd:

- [a] y siaradwr yn cael ei rwystro rhag dod i mewn i'r ystafell neu fynd allan o'r ystafell a drefnwyd ar gyfer y digwyddiad a/neu gael ei rwystro rhag rhoi anerchiad ar y pwnc a drefnwyd; neu
- [b] bod perygl i ddiogelwch y bobl fydd yn y digwyddiad; neu
- [c] difrod yn cael ei wneud i eiddo'r brifysgol neu safle'r brifysgol; neu
- [d] perygl o ddwyn anfri ar enw'r brifysgol.

Wrth ystyried y ffactorau hyn, bydd Ysgrifennydd y Brifysgol yn rhoi ystyriaeth ddyledus i ffactorau megis costau ac elfennau ymarferol o ddarparu cyfleusterau er mwyn sicrhau diogelwch rhesymol eiddo a phobl.

3. Disgrifir y gweithdrefnau ar gyfer dynodi digwyddiadau yn atodiadau'r cod hwn.
4. Bydd Ysgrifennydd y Brifysgol yn hysbysu Cyngor y Brifysgol yn ei gyfarfod nesaf o unrhyw ddigwyddiadau yn y brifysgol y mae wedi eu pennu'n ddigwyddiadau dynodedig.
5. Gellir ystyried bod methiant i roi rhybudd priodol am ddigwyddiad sy'n dod o fewn y ddarpariaeth yn yr atodiad yn torri disgyblaeth y brifysgol.
6. Fodd bynnag, ni ystyrir bod methiant i ddynodi digwyddiad yn cyfiawnhau neu'n lliniaru'r ymddygiad a gyfeiriwyd ato yn D(2).

F. APÊL

1. Gall trefnydd unrhyw ddigwyddiad y bernir gan Ysgrifennydd y Brifysgol ei fod yn dod o fewn gofynion y cod hwn apelio yn erbyn y penderfyniad i'r Is-ganghellor o fewn 4 diwrnod o gael ei hysbysu o hynny.
2. Bydd penderfyniad yr Is-ganghellor yn derfynol ond bydd rhaid adrodd amdano yng nghyfarfod nesaf Cyngor y Brifysgol.
3. Gall trefnydd unrhyw ddigwyddiad a ddynodir apelio yn erbyn unrhyw gyfyngiadau neu amodau ar drefniadau'r digwyddiad a osodir gan Ysgrifennydd y Brifysgol i'r Is-ganghellor o fewn 4 diwrnod o gael ei hysbysu o hynny Bydd penderfyniad yr Is-ganghellor ar y cyfryw faterion ynderfynol.

G. DISGYBLAETH

Os bydd unrhyw unigolyn neu gorff o bersonau yn gwneud y canlynol:

- [a] trefnu digwyddiad heb ddilyn y gweithdrefnau a nodir yn y cod hwn;
neu
- [b] amharu'n fwriadol, neu geisio amharu, ar y digwyddiad (ac eithrio heclo rhesymol); neu
- [c] methu cydymffurfio â'r cod hwn mewn unrhyw ffordd arall,

ystyrir eu bod yn torri'r cod hwn a gellir cymryd camau disgyblu yn eu herbyn dan yr Ordinhadau a'r Rheoliadau perthnasol.

Dylai unrhyw faterion sy'n ymwneud ag Undeb y Myfyrwyr gael eu hystyried yn y lle cyntaf gan Undeb y Myfyrwyr, ac yna gellir eu cyfeirio at y brifysgol (Pennaeth Cydymffurfio). Manylir ar y weithdrefn ar gyfer ystyried digwyddiadau Undeb y Myfyrwyr ym mholsi 'Siaradwyr Allanol' Undeb y Myfyrwyr, a fabwysiadwyd gan Fwrdd Ymddiriedolwyr Undeb y Myfyrwyr ym mis Ebrill 2015 (cynhwysir fel Atodiad 2 i'r Cod Ymarfer hwn).

H. YMCHWILIO I ACHOSION O DORRI'R COD HWN

Mae holl aelodau'r Cyngor, myfyrwyr, staff, siaradwyr gwadd, deiliaid teitlau er anrhydedd, cyfarwyddwyr y brifysgol a chlybiau, cymdeithasau, cynrychiolwyr cwrs, gwirfoddolwyr a swyddogion sabothol Undeb

Myfyrwyr Bangor dan rwymedigaeth i gynorthwyo mewn unrhyw ymchwiliad neu wrandawriad a gynhelir, p'un ai gan Ysgrifennydd y Brifysgol neu fel arall i unrhyw honiadau o dorri darpariaethau'r cod hwn.

I. YSTYRIAETHAU CYFREITHIOL

Ni fydd unrhyw ran o'r cod hwn yn effeithio ar y canlynol:

- [a] hawliau cyfreithiol unrhyw berson neu bersonau a effeithir gan gamau dan y cod; a/neu
- [b] hawl y brifysgol i gymryd camau priodol, yn cynnwys camau cyfreithiol a/neu geisio iawn am ddifrod a/neu golli eiddo.

Os bydd unrhyw gamau gan bersonau dan y cod hwn yn cynnwys trosedd neu droseddau honedig, a allai fod yn achosion o dorcyfraith, bydd yn rhaid i'r brifysgol gynorthwyo'r heddlu mewn unrhyw achosion troseddol a allai ddilyn.

J. AWDURDODAETH

Mae'r cod hwn yn ddarostyngedig i gyfraith Cymru a Lloegr.

K. GWEITHREDU

Daw'r cod hwn i rym o'r 28ain Ionawr, 2019 a bydd yn cymryd lle'r cod blaenorol.

L. RHAGOR O WYBODAETH

Cysylltwch â'r Pennaeth Cydymffurfio os oes gennych gwestiynau ynglŷn â chynnwys y cod hwn neu ynglŷn â'i weithredu.

Atodiad 1

RHEOLAU DYNODI, CYNLLUNIO A CHYNNAL DIGWYDDIADAU, ETC. NAILL AI AR SAFLE'R BRIFYSGOL NEU DDIGWYDDIAD GYDA BRAND Y BRIFYSGOL A GYNHELIR Y TU ALLAN I'R CAMPWS

A. PRIFYSGOL BANGOR

1. Mae'r rheolau'n berthnasol i unrhyw ddigwyddiad y mae Ysgrifennydd y Brifysgol wedi ei bennu'n ddigwyddiad dynodedig yn unol â pharagraff E. y Cod Ymarfer Rhyddid Mynegiant.
2. Gall Ysgrifennydd y Brifysgol bennu bod digwyddiad yn ddigwyddiad dynodedig ar ei fenter ei hun neu mewn ymateb i wybodaeth a dderbynnir dan reol 5 isod.
3. Wrth ystyried a oes angen cyfeirio digwyddiad dan y Cod Ymarfer hwn, dylai'r trefnydd ystyried y canlynol:
  - a. A ydynt yn ymwybodol bod y siaradwr wedi ei wahardd rhag siarad ym Mhrifysgol Bangor neu mewn prifysgol arall ryw dro o'r blaen?
  - b. A ydynt yn ymwybodol bod y siaradwr, ryw dro o'r blaen, wedi mynegi neu yn debygol o fynegi safbwyntiau a fyddai'n groes i'r egwyddorion a amlinellir yn Adran D y Cod Ymarfer hwn?
  - c. A yw teitl neu thema arfaethedig y digwyddiad yn cyflwyno risg y gallai rhyddid mynegiant dan y ddeddf gael ei roi mewn perygl?
  - d. A yw siaradwr / thema arfaethedig y digwyddiad yn debygol o ddenu unigolion a/ neu grwpiau y mae'n wybyddus eu bod yn y gorffennol wedi datgan safbwyntiau sy'n groes i'r egwyddorion a amlinellir yn Adran D y Cod Ymarfer hwn, neu a allai'r pwnc neu'r teitl ennyn ymateb cynryfiadol dwys gan staff a / neu fyfyrwyr y brifysgol, a /neu'r cyhoedd?

Os mai **na** yw'r ateb i'r cwestiynau uchod i gyd gall y trefnydd fwrw ymlaen gyda'u digwyddiad ar hyd y sianelau arferol, ond awgrymir y byddai'n fuddiol tynnu sylw'r siaradwr at ofynion y Cod Ymarfer hwn.

Os yw'r atebion i'r cwestiynau uchod yn **aneglur** gofynnir i drefnydd y digwyddiad ofyn am arweiniad gan Ddeon eu Coleg, Pennaeth eu Hysgol neu Gyfarwyddwr Gwasanaeth Proffesiynol, a gallant hwy yn eu tro ofyn am gyngor gan Ysgrifennydd y Brifysgol neu'r Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio.

Os mai **ydynt / ydi** yw'r atebion i'r cwestiynau uchod, dylai trefnydd y digwyddiad ddilyn y gweithdrefnau a amlinellir yn yr Atodiad hwn, Adran A.5-7.

4. Lle bo'r brifysgol yn credu y dylai trefnydd y digwyddiad fod wedi dilyn y gweithdrefnau a amlinellir isod, ond nad yw wedi gwneud hynny, mae'r brifysgol yn cadw'r hawl i fynegi pryder a, lle bo'n briodol gwneud hynny, ystyried y digwyddiad dan y gweithdrefnau a amlinellir yn yr Atodiad hwn, Adran A. 5-7.
5. Bydd trefnydd digwyddiad y gellid yn rhesymol ddisgwyl y byddai rhyddid mynegiant dan y gyfraith yn cael ei beryglu ynddo hysbysu'r Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio am y cyfryw ddigwyddiad o leiaf dair wythnos cyn y dyddiad a bennir ar gyfer y digwyddiad. Os trefnir digwyddiad felly gyda llai o rybudd neu os yw'r perygl o dorri'r cod yn dod yn amlwg llai na thair wythnos cyn y dyddiad a bennir ar gyfer y digwyddiad, bydd y trefnydd yn hysbysu'r Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio ar unwaith.

Dylai'r trefnydd hefyd hysbysu'r siaradwr, ar yr adeg hon, y gellid pennu'r digwyddiad yn ddigwyddiad dynodedig, a dwyn y Cod Ymarfer a'r Rheolau parthed dynodi digwyddiad at sylw'r siaradwr.

6. Bydd y Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio yn gwneud ymholiadau rhagarweiniol i'r digwyddiad ac yna bydd yn ymgynghori ag Ysgrifennydd y Brifysgol ac yn gofyn iddo benderfynu a ddylid pennu'r digwyddiad yn ddigwyddiad dynodedig.
7. Ar ôl clywed penderfyniad Ysgrifennydd y Brifysgol a ddylid pennu'r digwyddiad yn ddigwyddiad dynodedig, bydd y Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio yn hysbysu'r trefnydd ar unwaith. Ar ôl derbyn y cyfryw hysbysiad, bydd y rheolau a bennir isod yn dod i rym.
  - [a] Bydd trefnwyr y cyfryw ddigwyddiad yn sicrhau bod unigolyn yn cael ei benodi'n brif drefnydd y digwyddiad a rhoddir yr awdurdod priodol iddo i ymrwymo i gytundeb ar ran y trefnwyr eraill.
  - [b] Bydd prif drefnydd y cyfryw ddigwyddiad yn darparu manylion ysgrifenedig am y digwyddiad yn cynnwys enw'r siaradwr, testun yr anerchiad ac unrhyw drefniadau arfaethedig i ofalu am y siaradwr, yn cynnwys union amser cyrraedd a gadael y siaradwr ac asesiad risg o'r digwyddiad i'r Pennaeth Cydymffurfio o leiaf 14 diwrnod cyn dyddiad arfaethedig y digwyddiad.
  - [c] Yna bydd y Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio yn trafod y manylion a dderbyniwyd gyda chydweithwyr yn y brifysgol (e.e. Gwasanaethau Iechyd a Diogelwch, Gwasanaethau Eiddo a Champws etc.), ac, os bydd angen, gall ymgynghori gydag asiantaethau allanol i geisio cyngor ac arweiniad pellach i oleuo penderfyniad y brifysgol.
  - [d] O fewn pedwar diwrnod o dderbyn y cyfryw hysbysiad, bydd y Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio, ar ôl ymgynghori ag Ysgrifennydd y Brifysgol, naill ai'n caniatáu neu'n gwrthod i safle'r brifysgol gael ei ddefnyddio fel lleoliad i'r digwyddiad, neu i gynnal digwyddiad gyda brand y brifysgol y tu allan i'r campws.
  - [e] Gall y caniatâd a roddir fod yn ddarostyngedig i unrhyw amodau y bydd Ysgrifennydd y Brifysgol yn rhesymol yn eu hystyried yn angenrheidiol i sicrhau bod y brifysgol yn cyflawni ei chyfrifoldeb statudol o ran diogelu mynegiant o fewn y gyfraith.
  - [f] Bydd yn ofynnol bod y prif drefnwyr a phob un arall sy'n ymwneud a threfnu'r digwyddiad a ganiatawyd yn cydymffurfio ag unrhyw a phob amod a osodir gan Ysgrifennydd y Brifysgol dan ddarpariaethau'r cod ymarfer a'r rheolau hyn. Gall y cyfryw amodau gynnwys y gofyniad bod rhaid cael tocyn i ddod i'r digwyddiad, bod rhaid i nifer digonol o stiwardiaid, y mae Ysgrifennydd y Brifysgol yn fodlon gyda'i haddasrwydd, fod ar gael yn ogystal ag unrhyw staff diogelwch y mae'n teimlo y dylai fod yn bresennol a bod y trefnwyr yn talu'r costau, neu ba bynnag gyfran o'r costau a ystyrir yn briodol gan Ysgrifennydd y Brifysgol, sydd ynghlwm â'r trefniadau diogelwch ychwanegol y mae'n eu hystyried sy'n angenrheidiol.
  - [g] Mae'n ddyletswydd ar drefnwyr unrhyw ddigwyddiad dynodedig i sicrhau nad oes dim naill ai yn y paratodau at y digwyddiad nac yn y digwyddiad ei hun yn torri'r gyfraith.
  - [h] Mae'n ddyletswydd ar gadeirydd y digwyddiad, i'r graddau y mae'n bosib, i sicrhau bod y gynulleidfa a'r siaradwr yn ymddwyn yn unol â'r gyfraith yn ystod y digwyddiad. Mewn achos o ymddygiad anghyfreithlon, mae gofyn i'r cadeirydd roi rhybudd priodol ac, os bydd yr ymddygiad anghyfreithlon yn parhau, fynnu bod yr unigolion dan sylw yn gadael neu'n cael eu hebrwng allan gan y stiwardiaid neu'r staff diogelwch.
  - [i] Ni chaniateir mynd ag unrhyw eitemau neu wrthrychau i'r adeilad lle cynhelir y digwyddiad nac i'w defnyddio rhywle arall ar safle'r brifysgol mewn amgylchiadau sy'n debygol o arwain at anaf neu ddifrod.

- [j] Mae'n rhaid gadael safle'r brifysgol neu leoliad y tu allan i'r campws a ddefnyddid i ddigwyddiad dynodedig yn daclus ac yn lân, ac os na wneir hynny, gellir codi ar y trefnwyr am unrhyw waith glanhau ychwanegol angenrheidiol. Gellir hefyd codi arnynt am unrhyw waith trwsio angenrheidiol ar safle'r brifysgol o ganlyniad i'r digwyddiad. Mae gan Ysgrifennydd y Brifysgol yr hawl i fynnu taliad ymlaen llaw neu dystiolaeth ffurfiol o'r gallu i dalu costau felly cyn rhoi caniatâd i gynnal digwyddiad dynodedig ar safle'r brifysgol neu mewn lleoliad y tu allan i'r campws.
- [k] Bydd gan Ysgrifennydd y Brifysgol yr awdurdod i osod amodau ar nifer y gynulleidfa a chaniatáu neu wahardd mynediad i bersonél y wasg, teledu neu ddarlledu i unrhyw ddigwyddiad dynodedig yn ôl ei ddisgresiwn absoliwt.
- [l] Yn ogystal â'r amrywiol amodau a nodir uchod, rhoddir yr hawl i Ysgrifennydd y Brifysgol gan Gyngor y Brifysgol i osod rhagor o amodau ar ôl ymgynghori â'r heddlu ac unrhyw awdurdod tân perthnasol. Gall, er enghraifft, ddatgan bod y digwyddiad dynodedig yn ddigwyddiad cyhoeddus [a fyddai'n caniatáu i'r heddlu fod yn bresennol]. Gall ei wneud yn ofynnol bod staff y brifysgol yn gyfrifol am yr holl drefniadau diogelwch sy'n gysylltiedig â'r digwyddiad a dynodi aelod staff i fod yn 'swyddog rheoli' ar y digwyddiad. Y prif drefnydd fydd yn talu'r holl gostau diogelwch, costau'r heddlu neu gostau eraill. Os nad yw'n fodlon bod y cyfryw drefniadau y gellir disgwyl yn rhesymol i'r brifysgol eu gwneud yn ddigonol i gadw trefn, gall dynnu'r caniatâd naill ai i gynnal y digwyddiad ar safle'r brifysgol neu i gynnal digwyddiad gyda brand y brifysgol y tu allan i'r yn ôl. Fodd bynnag, dim ond ar ôl ymgynghori â'r heddlu y byddai cam o'r fath yn cael ei gymryd fel rheol.

[m] bydd y prif drefnydd yn gyfrifol am y canlynol:

- Sicrhau bod yr holl baratoadau at y digwyddiad/gweithgaredd wedi eu gwneud yn iawn;
- Nodi'n eglur mewn unrhyw hysbysebion a yw'r digwyddiad yn un cyhoeddus neu breifat;
- Sicrhau bod y siaradwr a'r gynulleidfa'n gweithredu'n unol â'r gyfraith a'r cod hwn. Os digwydd ymddygiad annerbyniol, rhoi rhybuddion priodol a/neu fynnu bod yr unigolyn dan sylw'n cael ei hebrwng allan gan y stiwardiaid, y staff diogelwch neu'r heddlu fel sy'n briodol; Os digwydd aflonyddwch difrifol, bydd y prif drefnydd yn dod â'r digwyddiad i ben ar unwaith;
- Sicrhau na ellir dehongli unrhyw hysbysebion fel ysgogiad i dorri'r cod.
- Ni chaiff unrhyw aelod o'r wasg, radio neu deledu ddod i unrhyw ddigwyddiad heb ganiatâd ysgrifenedig ymlaen llaw gan y Cyfarwyddwr Cyfathrebu a Materion Cyhoeddus.

B: UNDEB MYFYRWYR BANGOR

1. Mae'r rheolau'n berthnasol i unrhyw ddigwyddiad y mae Ysgrifennydd y Brifysgol wedi ei bennu'n ddigwyddiad dynodedig yn unol â pharagraff E. y Cod Ymarfer Rhyddid Mynegiant.
2. Gall Undeb y Myfyrwyr bennu bod digwyddiad yn ddigwyddiad dynodedig yn ôl ei ddoethineb ei hun neu mewn ymateb i wybodaeth a dderbynnir dan reol 3 isod.
3. Bydd trefnydd digwyddiad lle gellid yn rhesymol ddisgwyl y gallasai rhyddid mynegiant dan y gyfraith gael ei beryglu yn hysbysu'r Cydlynedd Cyfleoedd Myfyrwyr priodol am y cyfryw ddigwyddiad o leiaf dair wythnos cyn y dyddiad a bennir ar gyfer y digwyddiad. Os trefnir digwyddiad felly gyda llai o rybudd neu os yw'r perygl o dorri'r cod yn dod i'r amlwg lai na thair wythnos cyn y dyddiad a bennir ar gyfer y digwyddiad, bydd y trefnydd yn hysbysu'r Cydlynedd Cyfleoedd Myfyrwyr ar unwaith.

4. Dylai'r trefnydd hefyd hysbysu'r siaradwr ar yr adeg hon y gellid pennu'r digwyddiad yn ddigwyddiad dynodedig, a dwyn y Cod Ymarfer a'r Rheolau parthed dynodi digwyddiad at sylw'r siaradwr.
5. Dylid defnyddio Ffurflen Gais am Ddigwyddiad yn Cynnwys Siaradwyr Allanol Undeb y Myfyrwyr (Atodiad 3) ar gyfer pob digwyddiad o'r fath, ac os yw hynny'n briodol, a bod y mater wedi cael ei gyfeirio at Gyfarwyddwr Undeb y Myfyrwyr, gellir cyfeirio'r mater ymhellach at y Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio a fydd yn ymdrin â'r mater fel yr amlinellir yn Adran Auchod.

Atodiad 2

Undeb Myfyrwyr Bangor

Trefn Weithredu i Gymeradwyo Siaradwr Allanol

Trafodwyd a mabwysiadwyd y weithdrefn hon ym mis Ebrill 2015 yng nghyfarfod Bwrdd Ymddiriedolwyr Undeb Myfyrwyr Bangor.

Dyddiad Adolygu: 28ain Ionawr 2019

Mae angen darllen y ddogfen hon ar y cyd â: <https://www.bangor.ac.uk/planning/policy-register/documents/freedom-code-practice-cy.pdf>

A. Diben y Weithdrefn

Mae'r weithdrefn hon wedi cael ei llunio i amlinellu'r camau y bydd Undeb y Myfyrwyr yn eu cymryd i gwrdd â'i ddyletswyddau mewn perthynas â Deddf Elusennau 2011 ac mae'n cydymffurfio â chanllawiau anstatudol y Comisiwn Elusennau (Ionawr 2013) sy'n awgrymu o dan y gofyniad budd cyhoeddus, y gall fod 'safbwyntiau a gweithgareddau eithafol... a all fod yn anaddas i elusen eu cynnal neu eu hyrwyddo.'

Mae'r weithdrefn hon wedi cael ei llunio mewn partneriaeth â Phrifysgol Bangor i sicrhau ei bod yn cydymffurfio â 'Chod Ymarfer Rhyddid Mynegiant' y brifysgol, sydd wedi ei mabwysiadu gan Fwrdd Ymddiriedolwyr Undeb Myfyrwyr Bangor fel dogfen rwymol mewn perthynas â'r weithdrefn hon.

B. Pwysigrwydd Rhyddid Mynegiant

Mae Undeb Myfyrwyr Bangor yn dymuno cymell trafodaeth rydd ac agored gan fod hynny'n gonglfaen i'r diwylliant a rennir gennym ni a'r brifysgol. Mae hynny'n cynnwys rhannu syniadau, goddef safbwyntiau pobl eraill a dadlau'n adeiladol.

Mae Undeb Myfyrwyr Bangor yn dymuno creu a chynnal amgylchedd diogel a chroesawgar i'n myfyrwyr ar bob adeg. Mae hyn yn diogelu unigolion rhag gwahaniaethu ar sail diwylliant, rhywedd, crefydd, rhywioldeb, oed, anabled, a chred wleidyddol. Nid yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr.

C. Gweithredu'r Weithdrefn hon

Gweithredir y weithdrefn hon pan fo grŵp o fyfyrwyr sy'n gysylltiedig ag Undeb y Myfyrwyr neu sy'n derbyn cyllid ganddo yn dymuno gwahodd siaradwr allanol i gymryd rhan mewn digwyddiad ar gampws Prifysgol Bangor neu oddi arno.

Er eglurder, at ddibenion y weithdrefn hon dyma'r diffiniad o 'grŵp o fyfyrwyr':

- Cymdeithasau Undeb Myfyrwyr Bangor
- Clybiau Chwaraeon Undeb Myfyrwyr Bangor
- Projectau Gwirfoddoli Myfyrwyr Bangor
- Pwyllgorau Gwaith yr Undeb Athletau, Cymdeithasau a GMB
- Tîm Swyddogion Sabothol Undeb Myfyrwyr Bangor
- Cyngor Undeb Myfyrwyr Bangor
- Cynrychiolwyr Cwrs Undeb Myfyrwyr Bangor

- Cyfuniad o unrhyw rai o'r uchod.

Nid yw'r weithdrefn hon yn berthnasol i grŵp o fyfyrwyr nad yw eu gweithgareddau dan nawdd Undeb y Myfyrwyr, er y byddai Cod Ymarfer y brifysgol yn cwmpasu grŵp o'r fath.

D. Gweithredu

Mae angen i'r grwpiau a restrir uchod gyflwyno 'Ffurflen Gais am Ddigwyddiad yn Cynnwys Siaradwyr Allanol' (a gynhwysir fel Atodiad 2) i Undeb y Myfyrwyr i'w chymeradwyo cyn hysbysebu digwyddiad. Mae'r ffurflen i'w chyflwyno i'r Cydlynedd Datblygu Clybiau a Chymdeithasau (neu ddirprwy enwebedig) a fydd yn adolygu'r wybodaeth, yn sicrhau bod y digwyddiad yn cwrdd â gofynion statudol a rheoliadol ac yn cymeradwyo'r digwyddiad drwy lofnodi'r blwch priodol ar y ffurflen. Yna caiff y ffurflen ei hanfon at Ymddiriedolwr sy'n Swyddog Sabothol, a fydd yn adolygu'r wybodaeth ac yn ei chymeradwyo fel cyd-lofnodwr.

Os bydd gan y llofnodwr neu'r cyd-lofnodwr unrhyw amheuan, caiff y ffurflen ei rhoi i Gyfarwyddwr UM i'w hadolygu a'i chymeradwyo. Os oes amheuaeth yn parhau yna dylid cyfeirio'r cais at Swyddog Cydymffurfio'r brifysgol i'w adolygu ac am benderfyniad. Mae'n rhaid i Gyfarwyddwr UM hysbysu Bwrdd yr Ymddiriedolwyr os cyfeirir cais at y brifysgol.

Unwaith y ceir cymeradwyaeth, gellir rhoi cyhoeddusrwydd i'r digwyddiad.

Os na roir cymeradwyaeth, dogfennir y llwybr apêl yn adran F 'Rhyddid Mynegiant: Cod Ymarfer' Prifysgol Bangor.

E. Prif Drefnydd

At ddibenion y drefn hon, rhaid i 'Brif Drefnydd' digwyddiad fod naill ai'n fyfyrwr presennol, cofrestredig neu'n aelod presennol o staff y brifysgol.

F. Disgyblaeth

Os bydd unrhyw grŵp o fyfyrwyr:

- Yn trefnu digwyddiad heb ddilyn y Weithdrefn hon; neu,
- Yn methu cydymffurfio â'r Drefn hon mewn unrhyw ffordd arall

bydd Undeb y Myfyrwyr yn ymchwilio i'r mater a gall gymryd camau gweithredu yn erbyn y grŵp o ran ymatal adnoddau a chefnogaeth, neu gymryd camau gweithredu yn erbyn unigolion drwy gyfrwng Polisi Disgyblu Undeb y Myfyrwyr sydd wedi'i gyhoeddi.

G. Diogelu Data

Dylid cadw cofnodion o'r drefn hon at ddibenion rheoleiddio a monitro. Er mwyn sicrhau cydymffurfiaid â darpariaethau y Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol (GDPR) a'r Ddeddf Diogelu Data (2018) dim ond am gyfnod o flwyddyn yn dilyn cynnal y digwyddiad y cedwir gwybodaeth bersonol gan Undeb y Myfyrwyr.

At ddibenion gweinyddol a chydymffurfio, bydd Undeb y Myfyrwyr yn cadw cofnod o deitl y digwyddiad, y grŵp myfyrwyr, enw'r siaradwr, dyddiad y digwyddiad, a'r penderfyniad cymeradwyo am gyfnod o chwe blynedd yn dilyn cyflwyno'r ffurflen gais.

H. Cyfrifoldeb Monitro ac Adolygu

Bwrdd Ymddiriedolwyr Undeb y Myfyrwyr sydd â'r cyfrifoldeb dros fonitro effeithiolrwydd y weithdrefn hon er bod ei gweithrediad ymarferol yn cael ei ddirprwyo i'r aelodau staff a enwir yn y ddogfen hon ac yn y ffurflen gais gysylltiedig.

Caiff Bwrdd yr Ymddiriedolwyr eu diweddarau'n rheolaidd ynglŷn â gweithrediad y weithdrefn hon gan Gyfarwyddwr UM, byddant yn cael gwybod am geisiadau am siaradwyr penodol pan fo angen, ac yn cynnal arolwg blynyddol o'r weithdrefn fel rhan o gylch busnes Bwrdd yr Ymddiriedolwyr.

Rhyddid Mynegiant: Cod Ymarfer
Prifysgol Bangor

UNDEB MYFYRWYR BANGOR

FFURFLEN GAIS AM DDIGWYDDIAD GYDA SIARADWYR ALLANOL

PRIF FANYLION

Teitl y Digwyddiad: (rhowch fanylion)	
Disgrifiad byr o'r digwyddiad yn cynnwys testun(au) i'w trafod:	
Dyddiad arfaethedig y digwyddiad:	
Prif Drefnydd: (yr unigolyn hwn/hon fydd y 'person cyfrifol' yn ystod y digwyddiad)	Enw: _____ Ffôn: _____ E-bost: _____ Rhif Myfyriwr neu Staff y brifysgol: _____ Cyfeiriad Cyswllt: _____
Clwb / Cymdeithas / Project neu Grŵp Undeb Myfyrwyr Bangor	Enw: _____ A gynhelir y digwyddiad hwn ar y cyd neu mewn cydweithrediad ag unrhyw grŵp arall (mewnol neu allanol i UM/y brifysgol)?

SIARADWYR GWADD

Enw(au) Llawn	Proffil y Siaradwr (bywgraffiad byr)	A ydynt wedi siarad mewn digwyddiad clwb/cymdeithas UM Bangor o'r blaen?	A oes ganddynt ymrwymiad neu gysylltiad ag unrhyw Grŵp neu Gymdeithas?

Manylion cyswllt y Siaradwr:	Enw:	E-bost:
	Ffôn:	Cyfeiriad Cyswllt:

MANYLION Y DIGWYDDIAD

Lleoliad arfaethedig y digwyddiad:			
Digwyddiad yn dechrau:	Dyddiad:	Amser:	
Digwyddiad yn gorffen:	Dyddiad:	Amser:	
Disgrifiad llawn o'r digwyddiad: (Cynhwyswch unrhyw faterion perthnasol y dylai'r brifysgol wybod amdanynt os ydyw'n cynnal y digwyddiad/os yw Clwb / Cymdeithas / Project neu Grŵp myfyrwyr Undeb Myfyrwyr Bangor yn cynnal y digwyddiad)			
Cyfyngwr/Cadeirydd:	Myfyriwr Prifysgol Bangor	Ydy/Nac ydy	
	Staff Prifysgol Bangor	Ydy/Nac ydy	
Y gynulleidfa arfaethedig:			
Nifer y bobl a ddisgwylir			
Manylion y trefniadau rheoli arfaethedig (e.e. diogelwch, tocynnau, cyfyngu'r drafodaeth):			

A godir ffi mynediad?	Er mwyn clirio costau'r digwyddiad I'w gyfrannu i Gronfeydd y Clwb / Cymdeithas Codi arian i fudiad allanol Ydy/Nac ydy Arall (rhowch fanylion)
Os felly, sut bydd unrhyw elw o'r digwyddiad yn cael ei ddefnyddio?	
Sut y rhoddir cyhoeddusrwydd i'r digwyddiad? (Rhaid i chi beidio â rhoi cyhoeddusrwydd i'r digwyddiad hwn cyn cael caniatâd gan UM)	
Amseroedd cyrraedd/gadael y siaradwyr allanol?	

SWYDDFA UNDEB Y MYFYRWYR YN UNIG

Nodiadau am y Siaradwyr		
Cymeradwywyd y digwyddiad		Cydlynnydd Cyfleoedd Myfyrwyr
Cymeradwywyd y digwyddiad		Swyddog Sabothol Ymddiriedolwr Undeb Bangor
Cytunwyd ar drefniadau rheoli ychwanegol		

Codwyd Pryderon, cyfeiriwyd ymlaen at Gyfarwyddwr UM am gymeradwyaeth		Cyfarwyddwr UM
Cyfeiriwyd at y brifysgol		Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio
Adroddwyd wrth Fwrdd yr Ymddiriedolwyr		Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio